

Zalaegerszegi Törvényszék
mint másodfokú bíróság
3.Pf.20.320/2019/5. szám

A Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság a c
S
által képviselt **Lombard Lízing Zrt.** (6720 Szeged, Somogyi u. 19.) felperesnek a Dr. Csuka
Ügyvédi Iroda (7400 Kaposvár, Csokonai u. 2. III/18., ügyintéző: dr. Csuka Zoltán ügyvéd)
által képviselt l alperessel szemben
ingó kiadása stb. iránti perében a Zalaegerszegi Járásbíróság 12.P.20.205/2018/29. számú
ítélete ellen az alperes által 30. sorszám alatt bejelentett fellebbezés folytán indult másodfokú
eljárásban nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Az alperes perköltségben való marasztalását mellőzi.

**Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 555.560,-
(ötszázötvenötezer-ötszázhatvan) Ft első- és másodfokú eljárásban járó perköltséget.**

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

INDOKOLÁS

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek között HIT szerződészámon 2009. szeptember
1. napján létrejött egyedi kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló
éves ügyleti kamatlábat 15,76%-ban tüntette fel; kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül
adja a felperes birtokába a forgalmi rendszámú,
alvázszámú TDI Comfortline típusú személygépkocsit, valamint
annak forgalmi engedélyét és indító kulcsait 1.672.000,- Ft értékben a 1153 Budapest,
Mélyfúró u. 3. szám alatti átadási helyen; kötelezte továbbá, hogy fizessen meg a felperesnek
15 napon belül 206.492,- Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes Lombard Lízing
Zrt. jogelődje, a Lombard Finanszírozási Zrt. mint hitelező és az alperes között egyedi
kölcsönszerződés jött létre 2009. szeptember 29-én a fenti gépjármű megvásárlására.

Az alperes a kölcsönszerződés megkötését megelőzően finanszírozási kérelmet töltött ki, amelyen aláírásával nyugtázta, hogy normál devizakonstrukcióval köt szerződést azzal, hogy a THM meghatározása az aktuális feltételek, illetve hatályos jogszabályok figyelembevételével történt és a feltételek változása esetén annak mértéke módosulhat. A THM mértéke nem tükrözi a hitelárfolyam-, valamint kamatkockázatot. A finanszírozási kérelmen bruttó vételárként 5.000.000,- Ft, saját részként 2.000.000,- Ft, kölcsön összegeként 3.000.000,- Ft szerepelt azzal, hogy az összes törlesztőrészlet összege 5.159.616,- Ft. A mértékadó devizanem euró, a mértékadó árfolyam 2009. szeptember 22-én 266,25 Ft, az ügyleti kamat 14,95%.

Az egyedi kölcsönszerződés 3. pontjában a kölcsönbevevő kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós szerződésben, valamint az Üzletszabályzatban és a Hirdetményben foglaltakat megismerte, megértette, azokat a jelen szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el és az Üzletszabályzat átvételét a szerződés aláírásával nyugtázta. A szerződésben rögzítették, hogy a hitelező a szerződéses feltételek közül a kamatot, díjat vagy költséget kizárólag abban az esetben jogosult a kölcsönbevevő hátrányára egyoldalúan módosítani, ha az Üzletszabályzatban előre meghatározott feltételek bekövetkeznek; a kölcsönbevevő által választott kamatváltozás és árfolyamváltozás elszámolási módja: normál devizaalapú finanszírozás (normál devizakonstrukció); a kamatváltozást és árfolyamváltozást a kölcsönbevevő a kölcsönadó hirdetménye szerinti gyakorisággal köteles megfizetni, egyébként a kölcsön 96, egyenként 53.746,- Ft összegű részletben fizetendő vissza, összesen 5.159.616,- Ft összegben.

A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a felek között opciós szerződés is létrejött; a kölcsönbevevőnek a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségei elsődleges biztosítására vételi jogot alapítottak a hitelező javára a kölcsönbevevő tulajdonát képező gépjárműre, amelyet a hitelező a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek opciós vételárként a gépjármű hitelező általi birtokbavételének napjára megállapított – a gépjármű valós futásteljesítménye és műszaki állapota alapján az Eurotax által engedélyezett feltételek szerint korrekciózott – Eurotax katalógus szerinti vételárat határozták meg. Az opciós szerződés 8. pontja értelmében a hitelező vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban az esedékességet követő 15 napon belül akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

A szerződés megkötésekor hatályos Üzletszabályzat VI. pontja a „Kölcsönbevevő fizetési kötelezettségei” cím alatt 5. pontban tartalmazza, hogy amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkori intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása. Az Üzletszabályzat IX. 1. pontja értelmében a hitelező jogosult a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondani, amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt kötelezettségeit megszegi, így különösen a.) ha a kölcsönbevevő első alkalommal 15 napot meghaladó fizetési késedelembe esik és a hitelező által meghatározott póthatáridőben sem teljesít.

Az Üzletszabályzat tartalmazta egyebek mellett a normál devizakonstrukció; a mértékadó devizanem; a rendkívüli árfolyamesemény; az árfolyamváltozás fogalmak meghatározásait, továbbá azt, hogy a hitelező a referencia kamatláb változásából eredő kamatváltozást jogosult és köteles a még nem esedékes törlesztőrészletekben a kölcsönbevevővel szemben érvényesíteni, amely a még hátralévő törlesztőrészletek emelkedését, illetve csökkenését eredményezi.

Mivel az alperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének esedékességkor nem tett eleget (lejárt tartozásának összege 116.271,- Ft volt), a felperes a kölcsönszerződést 2013. április 29. napján 2013. május 22. napjára felmondta, egyidejűleg egyoldalú írásbeli nyilatkozatával gyakorolta vételi jogát.

Az alperes 2013. február 28. napját követően nem teljesített befizetést a felperes felé.

A felperes 2015. április 20. napján a törvényi elszámolást elkészítette: az elszámolás fordulónapjáig (2015. február 1.) megállapított tisztességtelenül felszámított összeg 222.759,- Ft, melyet a felperes az alperes tartozására elszámolt; a fennmaradt tartozás összege 2.536.499,- Ft.

Az elsőfokú bíróság a rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontjait érintő, alperes által előterjesztett érvénytelenségi kifogást nem tartotta megalapozottnak, mivel álláspontja szerint a kölcsönszerződés a szerződés tárgyát egyértelműen tartalmazza, a következetes bírói gyakorlat szerint nem szükséges, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg, illetve a törlesztőrészletek összege devizában meghatározva tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok a szerződés rendelkezései alapján kiszámíthatóak; mind a finanszírozási kérelem, mind a kölcsönszerződés egyértelműen rögzíti a Teljes Hiteldíj Mutatót, az pedig a szerződés deviza jellegéből következik, hogy csak az induló THM adható meg, a THM ugyanis nem fejezheti ki előre az árfolyamváltozást, illetve az ebből eredő kockázatot.

Az elsőfokú bíróság a rHpt. 213. §. (1) bekezdés e) pontja alapján sem látta megállapíthatónak a szerződés érvénytelenségét, ugyanis az 1/2016. PJE határozat 2. pontja értelmében a devizaalapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a rHpt. által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat.

Az árfolyamkockázat viselésével és az azzal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kölcsönszerződés és az annak részét képező Üzletszabályzat alapján az alperes kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem (euró) és forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat.

A kockázat felismerésére és feltérképezésére az Üzletszabályzat, valamint a kölcsönszerződés alapján lehetősége volt az alperesnek, figyelemmel arra is, hogy az Üzletszabályzatban minden információ rendelkezésre állt az árfolyamváltozás fogalmával kapcsolatban, továbbá a számítás képletéről, a hirdetménybeli kiterhelés gyakoriságáról, valamint a fizetési esedékességről is. Az Üzletszabályzat I. és VI. pontjainak együttes értelmezése eredményeként egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, továbbá hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. Az egyedi szerződésben rögzítésre került, miszerint az alperes a kamat- és az árfolyamváltozás elszámolási módjaként normál devizakonstrukciót választott. A választás ténye feltételezi, hogy az alperes tisztában volt azzal, hogy mit jelent a devizakonstrukció, ha pedig ezt ismerte, tudnia kellett, hogy a forint esetleges gyengülése miatt az ügylet milyen kockázatokat hordoz

magában. Az elsőfokú bíróság a Kúria 2/2014. és 6/2013. számú jogegységi döntései szerinti iránymutatások alkalmazásával arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli és annak nincs felső határa.

A kölcsönszerződés felmondásának megalapozottságát illetően a felmondást megelőző felszólítások, a csatolt folyószámla egyeztetők, a hiteltörténeti kimutatás számszakilag alátámasztották a felmondás alapjául szolgáló fizetési késedelem fennálltát az elsőfokú bíróság szerint; a felmondás jogszerűségét önmagában az Üzletszabályzat IX/a. pontja szerinti fizetési kötelezettség teljesítésének elmulasztása megalapozta.

Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperes hivatkozását az opciós szerződésben rögzített vételár tekintetében sem, mivel a vételár nemcsak forintösszegre történő utalással, hanem egyéb módon (pl. a vételár számításánál irányadó tények, körülmények megjelölése) is meghatározható – ahogy azt jelen esetben a felek rögzítették –, a gépjármű átadásának elmulasztása pedig nem eredményezhette az opciós vételár meghatározásának ellehetetlenülését, saját felróható magatartására ebben a körben az alperes nem hivatkozhatott.

Ugyanakkor érvénytelennek ítélte az elsőfokú bíróság a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján a kölcsönszerződést azért, mivel az nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett mértékét. Álláspontja szerint a szerződés más rendelkezéséből a kamat mértéke kiszámítható, ezért a szerződést a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel a Kúria 6/2013. PJE határozata 4. pontjában kifejtettekre, érvényessé nyilvánította, egyúttal a kamat éves százalékos mértékének meghatározásával az érvénytelenségi okot kiküszöbölte. A kamat mértékének meghatározásánál a felperes által megjelölt képlet alapján kiszámított 15,76%-os mértékű kamatot fogadta el, szemben az alperes által kifejtettekkel, arra a következtetésre jutva, hogy a finanszírozási kérelemben feltüntetett kamatmérték (14,95%) kiszámítása a 2009. szeptember 22-i euróárfolyam alapján történt.

Az elsőfokú ítélettel szemben az **alperes** terjesztett elő **fellebbezést**, elsődlegesen kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, míg másodlagosan kérte annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását új tárgyalásra és új határozat hozatalára.

A **hatályon kívül helyezés** iránti kérelme körében mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher kiosztását a régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján elmulasztotta. Ezen túlmenően álláspontja szerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátain, amikor a per alá vont jogviszonyt érvényessé nyilvánította a felperes kérelmére az érvénytelenség megállapítása nélkül. Utalt e körben arra, hogy a felperes a módosított keresetében sem kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását, csupán az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását, az érvénytelenség megállapítását pedig az alperes sem kérte. A perbeli szerződés érvényessé nyilvánítását jelen esetben a régi Pp. 123. §-a is kizárja, mivel a felperesi kereset eredendően marasztalásra, dolog kiadására irányult, így nem teljesül a régi Pp. 123. §-ában fogalmazott azon feltétel, mely szerint a jogmegóvás szükségessége mellett a kérelmező fél marasztalást nem követelhet. Az pedig, hogy a felperes okozta a szerződés érvénytelenségét, eleve kizárja jogainak az alperessel szemben való megóvása szükségességét.

A perbeli szerződés érvényessé nyilvánítására az anyagi jogszabályok megfelelő alkalmazásával sem lett volna lehetőség, mivel a kamat éves, százalékban meghatározott értéke olyan lényeges tartalmi elem, amelynek hiánya az alperesi fogyasztó szerződési akaratának kialakulása körében bír jelentőséggel, így az érvénytelenség okából származó érdeksérelem utólag nem orvosolható, pláne úgy, hogy a tisztességtelenül eljáró felperesi pénzügyintézet számára ebből semmiféle hátrányos jogkövetkezmény nem származik.

Hivatkozott e körben a régi Hpt. 213. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakra, valamint a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdésére, melyek értelmében a szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni. Az elsőfokú bíróság csupán a felperes bemondására állapította meg a kamat mértékét, anélkül hogy az ezzel kapcsolatos bizonyítási terhet kiosztotta volna.

Az **anyagi jogszabálysértéseket illetően** mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az EU-s döntésekkel ellentétes PJE határozatok alapján hozta meg döntését, figyelmen kívül hagyva az uniós jog primátusát és közvetlen hatályának elvét, alperes kiszolgáltató fogyasztói státuszát, a kellő időben személyre szabott tájékoztatás megadásának hiányát. Hivatkozott ezek kapcsán az EUB C-51/17. számú, C-483/16. számú ügyekben hozott döntéseire, a 93/13. irányelv, valamint a 2014/17. EU irányelv megállapításaira.

Hivatkozott az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltára a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontjaiban foglaltak téves értékelése okán, utalva arra, hogy az egyedi kölcsönszerződésben kiírt összegben nincs meghatározva a kölcsönösszeg mint a kölcsönszerződés tárgya, és az az árfolyam sem található benne, amellyel esetleg kiszámítható lenne, a rögzített 17,27%-os THM érték sem a szerződéses kamatot, sem egyéb költséget nem tartalmaz, így az nem megfelelő; a kiírt összegben nem lett meghatározva sem a törlesztőrészek összege, sem az árfolyam.

Az elsőfokú ítélet álláspontja szerint jogszabálysértő az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás téves értékelése miatt is, ugyanis az egyedi kölcsönszerződés nem tartalmaz ilyet, az üzletszabályzat V.6. pontja pedig nem tekinthető teljes körű tájékoztatásnak, ennek alapján az alperes nem kerülhetett abba a helyzetbe, hogy felmérje a forint/svájci frank árfolyamának változásából eredő kockázatokat, annak a szerződéses terhére való hatását. A felperesnek a szerződéskötést megelőzően kellett volna – az írásbeli formakényszer miatt – a kockázatfeltáró nyilatkozatot alperessel aláíratni, illetve a szerződéskötéskor kellett volna az üzletszabályzatot az alperessel aláíratnia ahhoz, hogy azok a szerződés részévé váljanak. Az Üzletszabályzat elsőfokú ítéletben hivatkozott pontjai együttes értelmezésével sem lehetett volna arra a következtetésre jutni, hogy a felperesi tájékoztatásból kitűnne: az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül (a kár ötszöröse is) emelkedhet; az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa; annak lehetősége valós, vagyis a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Ezen túlmenően a szerződés nem tartalmaz kockázatfeltárást.

Az ítélet jogszabálysértő volta körében hivatkozott a kölcsönszerződés felmondásának téves értékelésére, ugyanis az elsőfokú bíróság nem vezette le számszakilag, hogy a 2013. május 22. napjával felmondott szerződésből eredő követelés tételesen miből adódott; hivatkozott az opciós vételár meghatározatlanságára és annak kifizetetlen voltára, végezetül arra, hogy az Üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé.

A fentiekben túlmenően az érvénytelenségi kifogása körében új tényként hivatkozott az Európai Bíróság C-118/17-es számú ítéletében foglaltakra, e körben kiemelten arra, hogy nem áll érdekében a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése szerinti árfolyamrésre vonatkozó kikötés

semmis rendelkezésének pótlása, mivel nem kívánja, hogy a pótlással teljesíthetővé váljon a szerződés, hiszen így az árfolyamkockázat továbbra is terhelné, ezzel szemben kifejezetten az eredeti állapot helyreállítása áll érdekében.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés megalapozott.

A másodfokú bíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú ítéletnek az eljárás megindításakor hatályban volt polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: régi Pp.) 252. § (2) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezésének nem volt oka sem a bizonyítási teher kiosztását, sem a fellebbezésben megjelölt egyéb vélt eljárási szabálysértéseket illetően; az elsőfokú bíróság nem követett el olyan eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

A másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékok alapján az elsőfokú ítélettel megállapított tényállást annyiban módosítja, hogy mellőzi az elsőfokú ítélet indokolásának 3. oldal harmadik bekezdésében rögzített azon megállapítást, mely szerint az alperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének esedékességkor nem tett eleget. Ezt meghaladóan a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta az elsőfokú bíróság által a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelően, okszerű mérlegeléssel megállapított tényállást, ugyanakkor az ekként helyesen megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság helytelen jogi következtetésre jutott a kereset, illetőleg az alperes érvénytelenségi kifogásai elbírálásának eredményeként.

A másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálásával összefüggésben vizsgálta a felperes által előterjesztett kereseti kérelmet és megállapította, hogy a 2018. december 13. napján 18. sorszám alatt előterjesztett módosított kereset *valódi keresethalmazatot* képez az elsődlegesen megjelölt keresettel. A felperesnek a szerződés érvényessé nyilvánítására vonatkozó másodlagos kereseti kérelme pedig valójában az opciós jogra alapított – korábban már előterjesztett – elsődleges kereset előkérdése, mivel az opciós jog gyakorlása csak az annak alapjául szolgáló, érvényes kölcsönszerződés alapján lehetséges. A kölcsönszerződés összefügg a biztosítására megkötött opciós szerződéssel, hiszen a felperes opciós joga gyakorlásának feltétele, hogy az alperes késedelembe essék. Így annak elbírálása, hogy a felek között a kölcsönszerződés érvényesen jött létre, az alapján az alperes valóban késedelembe esett-e, előkérdések az opciós jog érvényesítésének elbírálása szempontjából.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a felperes keresete a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására alaptalan.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (régii Hpt.) 213. § (3) bekezdése szerint a szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

Erre figyelemmel a régi Pp. 123. §-a alkalmazásának nem áll fenn valamennyi feltétele, hiszen megállapításra irányuló egyéb (nem számadás helyességének megállapítására

vonatkozó) kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

Jelen esetben a régi Hpt. fenti rendelkezése folytán a felperes saját maga mulasztására – az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett értéke feltüntetésének elmaradására – nem hivatkozhat, a saját jogának megóvása érdekében e mulasztást pótló megállapítási keresetet nem terjeszthetett elő. Az elsőfokú bíróság így azt ugyan helytállóan állapította meg ítéletének indokolásában, hogy a perbeli kölcsönszerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján érvénytelen, ugyanakkor helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Kúria 6/2013. PJE határozatában kifejtettekre – érvényessé nyilvánítható a felperes által megjelölt kamatmérték feltüntetésével (8. oldal harmadik, negyedik bekezdés).

Az alperes fellebbezésében fent megjelölt (egyébként egy kivétellel már az elsőfokú eljárásban is előterjesztett) érvénytelenségre alapított védekezését kizárólag kifogásként érvényesítette, így – miután az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeként a felek közötti elszámolást a felperes sem kérte – a bíróság csupán a semmisség általános következményét vehette figyelembe a régi Ptk. 237. §-a, valamint az 1/2010 (VI. 28.) PK vélemény 2. pontja alapján, de a kamat meghatározatlansága miatti érvénytelenség okán az nem volt érvényessé nyilvánítható jelen perben.

A 2014. évi XL. törvény (DH2. tv.) 37. § (1) bekezdése alapján a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítását az alperesnek nem kellett kérnie, miután az érvénytelenségre kifogásként, nem keresetben vagy viszontkeresetben hivatkozott.

Miután jelen perben a fentiek okán az elszámolás megtételére (az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítását követően) nem volt lehetőség, így nem állapítható meg az alperes késedelembe esése sem a kölcsönszerződés teljesítése kapcsán. Ebből következően pedig az opciós jog érvényesítésének jogszerűsége sem állapítható meg, ezért a másodfokú bíróság álláspontja szerint már ezen okból el kellett volna utasítania az elsőfokú bíróságnak az alaptalan keresetet.

Ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint amennyiben a felperesnek lehetősége lett volna a fenti tartalmú megállapítási kereset előterjesztésére, az azért alaptalan, mivel a felperesnek az *árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatása* nem volt megfelelő, emiatt az *árfolyamkockázat fogyasztóra való áthárítása* a perbeli kölcsönszerződésben *tisztességtelen*.

Jelen ügyben ugyanis nem vitásan a szerződéskötést megelőzően külön okiratba foglaltan, illetve szóban sem történt meg az alperes tájékoztatása az árfolyamváltozás esetleges kockázatairól. Ennek megfelelően abban a kérdésben kellett állást foglalnia a bíróságnak, hogy a kölcsönszerződés mellékletét képező Üzletszabályzat több pontjában elrejtett tájékoztató megfelelő volt-e.

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében foglaltak értelmezésével kapcsolatban jutott arra az álláspontra az Európai Unió Bírósága a C-186/16. számú jogesetben, hogy a *szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazása* követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket

hozhassanak. Ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (ehhez hasonló megállapítást tartalmaz a C-51/17. számú EUB ítélet is).

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperesi tájékoztatás több okból nem felel meg a PJE határozatokban foglaltaknak és ellentétes az alperes által a fellebbezésében meghivatkozott Európai Unió Bírósága fenti döntésében kifejtettekkel.

Semmilyen tájékoztatást nem tartalmaz ugyanis maga az egyedi kölcsönszerződés. Az Üzletszabályzat I. és VI. pontjában foglaltak azok együttes értelmezése révén sem alkalmasak arra, hogy az átlagos, körültekintő fogyasztó abból a devizakockázatról tájékozódjon. Nem várható el ugyanis a fogyasztótól, hogy a szerződés több pontjában elhelyezett, reá háruló kötelezettségeket értelmezve, azok összefüggéseit feltárja és szintetizálva levonja az azokból egyébként kellő szaktudással rendelkező személy számára megállapítható következtetéseket a kockázat fennálltára. Ezzel szemben a professzionális gazdasági és jogi ismeretekkel rendelkező felperest semmi nem akadályozta abban, hogy – más pénzügyi intézetekhez hasonlóan – a kockázati tájékoztatás lényegét néhány mondatban összefoglalja és világosan megfogalmazza, szükség esetén példák bemutatásával illusztrálja annak működését.

A figyelemfelhívásnak ennek hiányában nem csupán a tartalma volt elégtelen, hanem annak módja is, mivel szétaprózása mellett annak kiemelése sem történt meg.

A 2/2014. számú polgári jogegységi határozatban foglaltak szerint az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (a továbbiakban: fogyasztó) számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, amelynek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

Az alperes viszontkeresetet nem terjesztett elő az érvénytelenség alkalmazni kért jogkövetkezményei tekintetében, míg a felperes kizárólag a kamat feltüntetésének hiányából eredő semmisségi ok esetére terjesztett elő jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kérelmet (az éves induló ügyleti kamat mértékének meghatározására). Az árfolyamkockázat adósra történő telepítését előíró rendelkezések tisztességtelensége esetére – mivel ezen alperesi kifogással eleve nem értett egyet – jogkövetkezmények alkalmazására irányuló esetleges kereseti kérelme a felperesnek nem volt. A kamat feltüntetésének hiánya mint érvénytelenségi ok kiküszöbölése esetén is az ezen semmisségi hibától már megszabadított szerződés egésze dőlne meg a 2/2014. számú jogegységi határozat 1. pontjában foglalt tisztességtelenség jogkövetkezményeként, így a bíróság által alkalmazható egyetlen – végső perbeli – jogkövetkezmény, hogy az érvénytelen kölcsönszerződés folytán nem állapítható meg az alperesi késedelembe esés, így az annak biztosítására alapított opciós jog érvényesítésének megnyílt sem.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése szerint eljárva megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság döntése okán az elsőfokú eljárásban a felperes lett teljes egészében perveztes, míg az alperes pernyertes. Ezért a másodfokú bíróság a régi Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében mellőzte az alperes perköltségben való marasztalását és a felperest kötelezte az alperes felmerült perköltségének megfizetésére. A csatolt megbízási szerződés alapján öt tárgyaláson való megjelenés címén 150.000,- Ft; az ellenkérelem, valamint az előkészítő iratok elkészítésének díjaként 200.000,- Ft ügyvédi munkadíj költsége merül fel az alperesnek.

Az alperes a másodfokú eljárásban is teljes egészében pernyertes lett, ezért a régi Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése folytán a felperes köteles az alperesnek 133.760,- Ft fellebbezési illeték költséget, a tárgyaláson való megjelenés költségeként további 30.000,- Ft-ot valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján megállapított 41.800,- Ft- ügyvédi munkadíj címén felmerült költséget is megfizetni.

Zalaegerszeg, 2019. október 1.

Dr. Sifter Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Csejtej Péter s.k.
előadó bíró

Dr. Bányai Tamás s.k.
bíró